

ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۸﴾

انهي کان پوءِ کين پنهنجي رب تانھن موٽو آھي پوءِ جزا ڏي ٿو انھن کي سنڌن بد اعمالن سببان ۰ ۶

اقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ

اھي الله تعالى جا قسم کڻي پنھنجن قسمن کي نہاتي پڪو ڪن ٿا (چوڻا) جيڪڏھن آئي آھي آيت تہ انھي تي ڇو نہ

بِهَا قُلُوبُ إِنَّمَا الْآيَةُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ

آيت آھيندا رسول ڪریم توھان فرمايو تہ ڏسائون تہ فقط الله تعالى آھي تہ توھان کي ڪھڙي خبر ۽ بيشڪ اھي نشانيت تڏھن اينديون

لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۹﴾ وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ

تڏھن بہ ايمان نہ آھيندا ۰ ۶ اسين انھن جي دلين ۽ اکين کي ڦيرايون ٿا (حق کان) چوڻہ انھن نہ

يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۲۰﴾

ايمان آندو (معجزن تي) پھرين دفعي ۽ اسان انھن کي سنڌن گمراھي ۾ ڇڏيون ٿا جو حيران رھن ٿا ۰

وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَكَةَ وَكَلَّمَهُمُ السَّمْوٰتِ وَحَشَرْنَا

۽ جيڪڏھن تحقيق اسان نازل فرمائون ها انھن تانھن ملائڪي ۽ مئل انھن سان ڳالھائون ها ۽ اسين گڏ ڪريون ها

عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قَبْلًا مَا كَانُوا إِلَيْهِ يُؤْمِنُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَ

انھن جو ڀرو هر شيءِ تہ اھي نہ ايمان آڻن ها مگر جنھن کي الله تعالى چاھي ها ۽

لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۲۱﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا

پر اڪثر انھن جا جھالت ڪن ٿا ۰ ۶ اھڙي طرح پيدا ڪيا اسان ھر مڪ پيغمبر لاءِ دشمن

شَیْطٰنٍ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ

شیطان، انسانن مان ۽ جنن مان وسوسو وجهن ٿا هڪ ٻئي کي سينگاريل

الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا

ڳالھ ٽڪر ڪرڻ سان ۽ جيڪڏھن توھان جو رب چاھي تہ ايئن نہ ڪن ها پوءِ انھن کي ڇڏيو ۽ جيڪي

۱۸
۱۹
۲۰
۲۱

يَقْتَرُونَ ﴿۱۱۲﴾ وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

ڪجهه مڙهن ٿا. ۽ ٻلي تان طرفن ۾ ڄمهن انهن ماڻهن جون دليون جيڪي آخرت تي ايمان

بِالْآخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿۱۱۳﴾ أَفْغَيْرُ

نه ٿا آئين ۽ ٻلي تان ڪي خوش ڪن ۽ ٻلي تان ماڻهن کي جيڪي ڪوڙ ٺاهيندڙ آهن . ڇاپوءَ الله تعالى

اللَّهُ أَبْتَغَىٰ حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا ۖ

ڪان سواءِ آئوڻ فيصلي ڪندڙ کي طلب ڪريان ۽ الله تعالى اهو آهي جنهن نازل فرمايو توهان ڏانهن قرآن مجيد تفصيل ٿا

وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنْزَلٌ مِّنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ ۖ

۽ اهي ماڻهو جن کي اسان تورا ۽ انجيل ڏنا آهي (اهي) ڄاڻن ٿا ته بيشڪ قرآن مجيد الله جي طرفان حق سان نازل ڪيل آهي

فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۱۴﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا

پوءِ تون ئي ٻڌندڙ هرگز شڪ ڪندڙن مان نه ٿي. ۽ رسولِ عربي جي رب جا احڪام سچائي ۽ انصاف

وَعَدًا ۖ لَا مَبْدَلَ لِّكَلِمَاتِهِ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۱۵﴾ وَإِنْ

سان پورا ٿيا، الله جي حُڪمن ۽ وعدن کي ڪو مٽائيندڙ ڪونهي، ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي . ۽ جيڪڏهن

تُطْعُ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۖ إِنَّ

(هي ٻڌندڙ) تون تابعداري ڪندڙن ڪافرن جي ته اهي توکي الله جي واٽ کان گمراه ڪندا، (اهي) نه ٿا

يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿۱۱۶﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ

تابعداري ڪن مگر گمان جي ۽ ناهن اهي (ڪافرن) مگر اندازو ڪن ٿا. بيشڪ رسولِ عربي جو رب اهو

أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۱۱۷﴾

وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي اڪثر جيڪو سٺي واٽ کان گمراه ٿي ٿو. ۽ اهو وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي هدايت وارن کي.

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۚ لَكُمْ فِيهِ نَسِيحَةٌ وَآيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۱۸﴾

پوءِ توهان انهي جانور مان کائو جنهن جي ڪُھڻ وقت ان تي الله جي نالو ورتو ۽ جيڪڏهن توهان الله جي آيتن کي سمجهندڙ آهيو:

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ

۰ توهان کي ڇا ٿو ٿي جو تڏا کائو ان مان جنهن جي ڪهن وقت ان تي الله جو نالو ورتو ويو ۽ تحقيق بيان ڪيا

لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا

الله توهان لاءِ اهي جانوري جيڪي توهان تي حرام ڪيائين مگر جنهن توهان جو ڪو ڪيا وڃيو، ۽ بيشڪ گهڻا ماڻهو

لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ

پنهجن سڏن سان بغير معلومات جي گمراه ٿين ٿا، بيشڪ رسول عربي جو رب آهي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي

بِالْمُعْتَدِينَ ۱۱۹ وَذُرُوا ظَاهِرَ الْأَثَمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ

حُذِّكُنَ وَذَنَدَرْنَ ڪي . ۰ توهان (اي مؤمن) ظاهري ۽ باطني گناه ڇڏي ڏيو، بيشڪ جيڪي ماڻهو

يَكْسِبُونَ الْأَثَمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ۱۲۰ وَلَا تَأْكُلُوا

گناه ڪن ٿا اهي جلدي جزا ڏنا ويندا سندن بداعتمالي سببان . ۰ ۽ توهان نه کائو

مِمَّا لَمْ يُذَكِّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفُسْقٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ

(ان جانوري) جنهن جي ڪهن وقت غير الله جو نالو ورتو ويو ۽ بيشڪ اهو گناه آهي، ۽ بيشڪ شيطان

لَيُؤْحِنَ إِلَىٰ أُولِيئِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ

پنهجن ساٿين کي وسوسا وجهن ٿا انهي لاءِ ته توهان سان اختلاف ڪن، ۽ جيڪڏهن توهان (اي ٻڌندڙ) انهن

إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ۱۲۱ أَوْ مَنْ كَانَ مِثْلًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ

جو تابع ڏاري ڪئي (بالقرن) ته بيشڪ توهان مشرڪ آهيو. ڇا جيڪو ماڻهو ڪفرتي ۾ پوءِ انسان کي هدايت ڏني ۽ انسان لاءِ

نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ

روشني پيدا ڪئي جنهن سا اهو دين ماڻهن ۾ هلي ٿو (ڇا) اهو ان ماڻهو جهڙو آهي جيڪو اونداهين ۾ آهي ۽ اُنهي

بِخَارِجٍ مِّنْهَا ط كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۱۲۲

کان نڪري به نٿو سگهي، اهڙي طرح ڪافرن لاءِ سندن بداعتمالي سينگارِي وڃي.

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مَّجْرُمِيهَا لِيُكَرُّوا

۱۶۸ ہر طرح پیدا کیا اسان ہر گونہ مرد و اماتھو جی گناہ کند ر آہن انہی گونہ پر انہی (وہ اہی گونہ پر ایلی) قریب

فِيهَا وَمَا يَكْفُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۶۹﴾ وَإِذَا

کن، ۱۶۹ نہ تا فریب کن مگر پنہنجن نفسن سان اہی نہ تا سمجھن، ۱۷۰ جنہن وقت

جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ

انہن و ت کائناتی اچی تی، چون تا اسین ہرگز ایمان نہ آئیند سین ایستائین جو اسان کی اہاشی نہ ملی جیسا کہ اللہ جی رسولین

اللَّهُ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا

کی ذنی و تی اہی، اللہ و ذیکہ جانشند ر آہی انہی کی جی کو نبوت جی صلاحیت رکھتی ہو، جلدی پہنچندی ذلت مجرمین

صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۱۷۰﴾

کی اللہ جی طرفان ۱۷۰ سخت عذاب انہی سببان جو فریب کند اہٹا۔

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ

ہو جنہن مانٹھو کی اللہ ہدایت دیت چاہی تو انہی جی سین کی اسلام لاء کشادہ فرمائی شو، ۱۷۱ جنہن مانٹھو

يُرِدْ أَنْ يَضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَانَسًا

کی گمراہ کر چاہی تو انہی جی سین کی تنگ ۱۷۱ گھٹیل کری تو گویا کہ اهو زبردستی

يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى

آسمان کی چڑھی رہیو اہی، اہر تی طرح اللہ تعالیٰ عذاب مقرر فرمائی تو انہن مانٹھن تی

الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۷۱﴾ وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ

جیسی ایمان نہ تا آٹھن، ۱۷۲ اہی رستو، رسول عربی جی رب جو سدا اہی، تحقیق

فَصَلُّْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذْكُرُونَ ﴿۱۷۲﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ

اسان پنہنجن آیتن کی کوئی کوئی بیان کیو اہی انہی قوم لاء جیسی نصیحت قبول کن تا، انہن لاء بہشت اہی سندن

رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ

رب وٽ ۽ رب تعالیٰ سندن دوست آهي انهي سببان جو آهي نڪوڪار هئا . ۽ قيامت ۾ الله انهن سڀني کي گڏ

جَمِيعًا يَمْعُشِّرُ الْجِنَّ قَدْ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ

ڪندو ، (الله فرمائيندو) اي جنن جي جماعت تحقيق توهان گهڻن انسانن کي گهيري ۾ آندو ۽ چوندا

أُولَئِكَ هُم مِّنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا

سنگتي جنن ۾ انسانن مان، اي اسان جاري اسان هڪ ٻئي کان فائدو ورتو (گناهن ۾) ۽ اسان کي پهتو

أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْت لَنَا ط قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خُلْدِيْنَ

مقرر وقت (موت جو) جيڪو توهان لاءِ مقرر فرمايو ، الله فرمائيندو ۽ ذورخ توهان جي رهڻ جي جاءِ آهي

فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ط إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٥﴾ وَ

هيشه انهي ۾ رهندا مگر جيڪو الله چاهي ، بيشڪ رسول عربي جو رب حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي . ۽

كَذَلِكَ نُوَلِّيُ بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٦﴾

اهڙي طرح اسين ڪن ظالمن کي ڪن ظالمن جو دوست بنايون ٿا انهي سببان جو گناه ڪن ٿا .

يَمْعُشِّرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ

اي جماعت جنن ۽ انسانن جي ڇا نه آيا توهان وٽ پيغمبر توهان مان جن

يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ

بيان تي ڪيائون توهان تي منهنجون آيتون ۽ توهان کي قيامت جي ڏينهن اچڻ کان ڊيڄاريائون

هَذَا ط قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ

تي ، چوندا (هاڻي) اسين پنهنجن نفسن تي شاهدي ڏيون ٿا ۽ حياتي دنيا جي کين مغرور

الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٢٧﴾

ڪيو ۽ پنهنجن نفسن تي شاهدي ڏنائون ته بيشڪ اهي ڪافرن مان هئا .

ذٰلِكَ اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا

اهو انهي ڪري جو ناهي هلاڪ ڪندڙ تنهنجو رب، ظلم سببان ڳوٺن کي ۽ رهواسي ان ڳوٺ جا

غفلُون ۳۱) وَلِكُلِّ دَرَجَةٌ مِّمَّا عَمِلُوا وَّمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ

بي خبر مڃن . ۽ هر هڪ لاءِ درجا آهن ان مطابق جو عمل ڪيائون، ۽ تنهنجو رب انهن جي عملن

عَمَّا يَعْمَلُونَ ۳۲) وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ اِنْ يَشَأْ

ڪان بي خبر ناهي . ۽ تنهنجو رب بي نياز وڏي رحمت وارو آهي، جيڪڏهن چاهي،

يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا

توهان کي گهراي وٺي ۽ توهان کان پوءِ جن ماڻهن کي چاهي توهان جو جاءِ نشين ڪري، جيئنڪ

اَنْشَاكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ اٰخَرِينَ ۳۳) اِنْ مَا تُوْعَدُونَ

توهان کي اڳين قومن جو جاءِ نشين ڪري پيدا فرمايائين . بيشڪ توهان کي جيڪو وعدو ڏنو ويو

لَا تِ وَ مَا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ۳۴) قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى

آهي اهو ضرور پورو ڪيو ويندو ۽ توهان عاجز ڪندڙ ناهيو . رسول ڪري توهان فرمايو اي منهنجي قوم توهان پنهنجي

مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۳۵) فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَمَنْ تَكُونُ لَهُ

جاءِ تي عمل ڪريو، بيشڪ آئون پنهنجو ڪم ڪندڙ آهيان پر توهان جلد ئي معلوم ڪندا ته ڪنهن لاءِ

عَاقِبَةُ الدَّارِ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ۳۶) وَجَعَلُوا لِلّٰهِ

بهشت آهي، بيشڪ ظالم نجات حاصل نه ٿا ڪن . ۽ ڪافرن ڪجهه حصو مقرر ڪيو

مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَاَلَا نَعَامٌ نَّصِيبًا فَقَالُوا

الله لاءِ سندس پسو ڪيل پوک ۽ چؤ پاڻين مان پوءِ پنهنجي باطل عقيدي موجب

هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ وَهٰذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ

چيائون هيءُ الله لاءِ آهي ۽ هيءُ اسان جي بُتن لاءِ آهي، پوءِ جيڪو حصو انهن جي

لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ

بُتَن لاء آهي پوءِ اهو الله جي طرف نه ٿو پهچي سگهي، ۽ جيڪو حصو الله لاءِ آهي اهو انهن

يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۱۶﴾ وَكَذَلِكَ

جي بُتَن طرف پهچي سگهي نه ٿو، اهو فيصلو تمام خراب آهي (عقل جي خلاف آهي)، ۽ اهڙي طرح

نَرَاتِنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ

ڪيترن بُتَن (گويا) مشرڪن جي نظر ۾ پنهنجي نياڻين کي قتل ڪرڻ سٺو ٿي

شُرَكَاءُ وَهُمْ لَيُرْذَوْنَ وَلَيَلْبَسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ط

تديڪاريو انهي لاءِ ته انهن (مشرڪن کي) هلاڪت ۾ وجهن ۽ سندن دين مٿن مشڪوڪ ڪن،

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿۱۷﴾

۽ جيڪڏهن الله چاهي ها ٻڌائين ته ڪن ها پوءِ توهان انهن کي ۽ سندن ڪوڙ، مڙهن کي ڇڏي ڏيو.

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتُ حُرَّتُهَا لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَن نَّشَاءُ

۽ مشرڪن پنهنجي عقيدتي موجب چيو هي ڇڙ پاياءِ پوکون حرام آهن، نه کائڻ انهن کي مگر جنهن کي اسين چاهيون

بَزَعِهِمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ

۽ چيائون ڪن جانورن جي سولري حرام ڪئي وئي آهي ۽ ڪن جانورن جي ڪھڻ وقت

أَسْمَاءُ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا

الله اکبر نه چڻجي (اهي سڀ ڳالهين) الله جي مٿان مڙهين ٿا، الله انهن کي جلدي جزا ڏيندو انهي سببان جو

يَفْتَرُونَ ﴿۱۸﴾ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ

ڪوڙ مڙهين ٿا، ۽ مشرڪن چيو جيڪي ڪجهه انهن (حلال) جانورن جي پيٽن ۾ آهي اهو اسان

خَالِصَةٌ لِّذُنُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ

مردن لاءِ حلال آهي ۽ اسان جي زالن لاءِ حرام آهي، ۽ جيڪڏهن

مَيِّتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ ۖ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ

مئل آهي ته پوء اهي سڀئي ان مشرڪ آهن، الله جلدي انهن کي سندن ڪالهه جو بدلو ڏيندو، بيشڪ الله

عَلِيمٌ ۝ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا

حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي. تحقيق نقصان پهچيا اهي ماڻهو جن بي وقوفي ۽ جهالت سببان پنهنجي

بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ

اولاد کي قتل ڪيو ۽ حرام سمجهائون انهن شين کي جيڪي الله رزق ڪري انهن کي ڏنيون، اهي الله تعاليٰ تي ڪوڙ ۽ مڙهين ٿا،

قَدْ ضَلُّوا أَوْ مَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ۝ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ

تحقيق اهي گمراه ٿيا ۽ هدايت وارا نه هئا . ۽ الله تعاليٰ اهو آهي جنهن پيدا فرمايا

جَنَّتِ مَعْرُوشَتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ

باغ (انهن مان) ڪجهه وڻن ۽ وڻن جا آهن ۽ (پيدا ڪيائين) ڪجور ۽ ڀوڪون جن جا

مُخْتَلِفًا أَلْوَنَ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ

ذائقا جدا جدا آهن ۽ (پيدا ڪيائين) زيتون ۽ ڌاڙهيون، سندن وڻ هڪجهڙا ۽ ميوا جدا

مُتَشَابِهٌ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ

جدا آهين، توهان انهن ميون مان ڪاڻو جڏهن ميو ڏين ۽ فصل تيار ٿيڻ وقت غُش (ڏهون

حَصَادِهِ ۖ وَلَا تَسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ۝ وَمَنْ

حصب) مسڪين کي ڏيو، ۽ اجايو خرچ نه ڪريو، بيشڪ الله، اجايي خرچ ڪندڙ سان محبت نه ٿوري ۽ جانورن

الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا ۖ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا

مان ڪمي وڌا جانور بار لاءِ ۽ ڪرنيڻا جانور پيدا فرمايائين، توهان ڪاڻو جيڪي الله توهان کي رزق ڏنو آهي، ۽ شيطان

تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝

جي نقش قدم تي نه هلو، بيشڪ اهو توهان جو صاف دشمن آهي.

شَنِیَّةَ اَزْوَاجٍ مِّنَ الضَّانِّ اِثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اِثْنَيْنِ ط

آن قسم (چوپانین جاحلال) آهن، هڪ جوڙي ڏٺين مان ۽ هڪ جوڙي پڪرين مان،

قُلْ اِنَّ الدَّكْرَيْنِ حَرَّمَ اَمَ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اَشْتَمَلْتُ عَلَيْهِ

توهان فرمايو ڇا الله ٻئي نر حرام ڪيا يا ٻئي ماديون يا اهو جنهن کي پنهي مادين

اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٠﴾

پيت ۾ رکيو آهي؟ توهان مون کي علم سان ٻڌايو جيڪڏهن توهان سچا آهيو.

وَمِنَ الْاِبِلِ اِثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اِثْنَيْنِ قُلْ اِنَّ الدَّكْرَيْنِ

۽ هڪ جوڙي اُنن مان ۽ هڪ جوڙي ڍڳن مان، توهان فرمايو ڇا الله ٻئي نر

حَرَّمَ اَمَ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اَشْتَمَلْتُ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ط

حرام ڪيا يا ٻئي ماديون يا اهو جنهن کي پنهي مادين پيت ۾ رکيو آهي؟

اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ اِذْ وَصَّيْكُمْ اللّٰهُ بِهٰذَا اَفْسَنْ اَظْلَمُ مِمَّن

ڇا توهان موجود هئا جڏهن الله توهان کي (انهن حلال جانورن جي حرام ٿيڻ جو) حڪم ڏنو هو، پوءِ ڪير آهي وڌيڪ ظالم

اَفْتَرَىٰ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِنَّ اللّٰهَ لَا

انهي کان جهنم الله تي ڪوڙ مڙهيو انهي لاءِ تماشن کي گمراه ڪري علم کان سواءِ، بيشڪ الله نه ٿو

يَهْدِيَ الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ لَا اَجِدُ فِي مَا اُوْحِيَ اِلَيَّ

هدايت ڏني ظالمن جي قوم کي ۰ رسول ڄڻي توهان فرمايو، آئون وحي رباني موجب انهن

مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ اِلَّا اَنْ يَّكُونَ مَيْتَةً

(حلال جانورن) جو کائڻ حرام نه ٿو سمجهان مگر اهي جانور جيڪي انهن مان مردار ڪيا ويا

اَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خَنْزِيرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فُسْقًا

يا سڱير وارو رت يا سونڙ جو گوشت پوءِ بيشڪ اهو پلید (حرام) آهي يا لنگاه واري

۲۲۱

أَهْلَ لَيْعٍ إِلَّا اللَّهُ بِهِ فَسِنَّ اضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ

شيء جنهن تي ڪهن وقت غير الله جو نالو ورتو ويو، پوءِ جيڪو ماڻهو (حرام ڪارند لاءِ) مجبور ڪيو ويو، ان سان گهڻو ڪاڏاين پوءِ

رَبِّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۱۳۵ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا

بيشڪ رسول جي جوڙب بخشيده ۽ باجھارو آهي. ۽ اسان حرام ڪيو. يهودين تي

كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ

مر ناخن دار جانور، ۽ اسان حرام ڪيو ڏيگين ۽ پڪرين مان انهن يهودين تي

شَحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ

انهن جانورن جي چرني مگر جيڪا چرني لڳل هجي انهن جي پٺين تي يا آندڙ يا جيڪا مک

بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۱۳۶ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۱۳۷

انهن جي هڏن ۾ آهي، يهودين جي بغاوت سببان اها انهن جي جزا آهي، ۽ بيشڪ اسان سچا آهيون.

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسْعَةٍ وَلَا يُرَدُّ

پوءِ جيڪڏهن توهان کي ڪوڙو سمجهن پوءِ توهان فرمايو توهان جو رب گهڻي رحمت وارو آهي، الله جو عذاب نه ٿو

بِأَسْءً عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ۱۳۸ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا

ڦيرايو وڃي مجرمين جي قوم تان. جلدي چوندا مشرڪ

لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ ۱۳۹

جيڪڏهن الله چاهي ها ته اسين ۽ اسان جا پيءُ ڌڻاڻا شرڪ نه ڪن ها ۽ اسين بهان ڪا شيءِ حرام نه ڪريون ها،

كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ

اهڙي طرح ڪوڙو سمجهائون (نئين ڪي) انهن ماڻهن جيڪي انهن کان اڳ ائين ڪيا هئا ايتائين جو انهن جو عذاب چڪايائون، توهان

هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَ

فرمايو ڇا توهان وٽ ڪو علم آهي پوءِ ان کي انزال ڪر ڇڏو؟ توهان تابعداري ڪريو ٿا پنهنجي گمان جي ۽

فَرَمَايَا تَوْهَانِ ۱۴۰ تَوَهَانُ هُوَ الظَّنُّ ۱۴۱ وَالظَّنُّ هُوَ الْهَوَىٰ ۱۴۲ وَهَوَىٰ هُوَ الْهَوَىٰ ۱۴۳ وَهَوَىٰ هُوَ الْهَوَىٰ ۱۴۴ وَهَوَىٰ هُوَ الْهَوَىٰ ۱۴۵

له اي دفع الصوت على وجهه باسم غير الله. (تفسير الفسفي) و (مازل ۲) تفسير ابن عباس و (تفسير المعاني) له تفسير جلالين.

إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿۱۲۸﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ

۱۲۸. توہان تہ فقط اندازو کریو تا . رسول عربی توہا فرمایو تہ اللہ تعالیٰ ویت شیعہ دلایل آہن، پوء اللہ جیکڈھن

لَهْدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۱۲۹﴾ قُلْ هَلْمْ شَهِدَاءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ

چاہی تہ توہان سینی کی ہدایت فرمائی . رسول عربی توہان فرمایو آئیو پنہنشاہد جیکی شاہدی دین

أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ

تہ بیشک اللہ انہن شیعہ کی حرام کیو آہی ، پوء جیکڈھن شاہدی دین (بالفرض) پوء توہان انہن شاہد

مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا

شاہدی نہ دیو، پوء توہا انہن جیسڈھن جی تابعداری نہ کریو، جن مانہن کور و سمجھیو اسان جی آیتن کی

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿۱۳۰﴾

۱۳۰. پوء اہی مانہو آخرت کی ایمان نہ تا آسن پوء اہی مانہو پنہن جی رب سان برابر کی کن تا .

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ

ای حبیب توہا فرمایو توہان اچو آئو تہ توہان کی پڑھی ہدایان جیکہ توہان جیت توہان تہ حرام کیو آہی تہ اللہ سا کھن کی

شَيْئًا وَيَأْتُوا الدِّينَ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ

شیرک نہ کریو، پوء پوء مانہن سان نیکی کریو ، پوء نہ قتل کریو توہان پنہن جی اولاد کی غریب

إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا

سببان ، اسین توہان کی پوء انہن کی رزق دیند اسین ، پوء نہ ویجھا و جو بی حیائی کی جیکا

ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ

ظاہر میں آہی یا باطن میں آہی ، پوء جنہن شخص جی قتل کرن کی اللہ حرام کیو آہی اُن کی قتل نہ کریو

إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۱۳۱﴾

مگر شریعت موجب اسن کمن لاء اللہ توہان کی حکم فرمائی تہ مَن توہان سمجھو

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ

توهان ويجهان وچو یتیم جي ملڪيت کي مگر ان جي سهڻي نموني سان حفاظت ڪريو، ايستائين جو اهو

أَشَدُّ ۖ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا تَكْرِفُ نَفْسًا

پهري پنهنجي جواني کي، ۽ ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڪريو، نٿا تڪليف ڏيون انسان کي

إِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۚ وَ

مگر سندس طاقت آهر، ۽ جنهن وقت ڳالهائو توهان (فيصل) پوءِ انصاف ڪريو جيئن توهان جامائت هجن، ۽

بِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۷۶﴾

شريعت تڄا احڪام پورا ڪريو، انهن ڪمن جو الله توهان کي حڪم فرمايو آهي، تڏهن توهان نصيحت وٺو،

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ

۽ بيشڪ هي منهنجي واٽ سڌي آهي پوءِ توهان سڌي واٽ وٺو، ۽ غلط رستي تي نه هلو

فَتَفَرِّقَ بَيْنَكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ

ورنہ توهان الله جي راهه کان پري ٿيندا، انهن ڪمن جو الله توهان کي حڪم فرمايو آهي تڏهن توهان الله

تَتَّقُونَ ﴿۷۷﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ

جي عذاب کان بچو، انهيءَ کان پوءِ اسان موسيٰ کي توراۃ نعمت ڪري عطا ڪيو انهيءَ ماڻهوءَ لاءِ جيڪو نڪو ڪل

وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ

آهي ۽ تفصيل هر شئي جو ۽ هدايت ۽ رحمت تڏهن آهي (بني اسرائيل) پنهنجي رب جي ملاقات

يُؤْمِنُونَ ﴿۷۸﴾ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا

تي ايمان آڻين. ۽ هي قرآن ڪريم وڌيڪ برڪت وارو ڪتاب آهي جنهن کي اسان نازل فرمائون آهي پوءِ توهان جي تائيد

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۷۹﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَىٰ

ڪريو ۽ خوف ڪريو تڏهن توهان جي حڪم ڪيو وڃي. متان توهان چئو ته فقط ڪتاب نازل ڪيا ويا. ۽

طَافَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا ۖ وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفِيلِينَ ﴿٦﴾

گروهان (يهودين و عيسائين) تي اسان کان اڳ ۾ ۽ بيشڪ اسان انهن ڪتابن جي پڙهڻ کان بيخبر هئاسين.

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۖ

يا هيئن چئو ته جيڪڏهن اسان تي ڪتاب نازل ڪيو ويو هيا ته اسان انهن کان وڌيڪ هدايت تي هجون ها،

فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۖ فَمَنْ أَظْلَمُ

پوءِ بيشڪ توهان وقت توهان جي رب جي طرفان بيان آيو ۽ هدايت ۽ رحمت، پوءِ اُن کان زياده ظالم

مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۚ سَنَجْزِي الَّذِينَ

ڪي آهن جيڪو رسول مڙهي ۽ قرآن ڪريم کي ڪمزور سمجهي قرآن کان ڦٽڻ واري جهلدي اسين جزا ڏينداسين انهن

يَصْدِفُونَ عَنِ أَيَّتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُصْدِفُونَ ﴿٧﴾

ماڻهن کي جيڪي روڪين ٿا اسان جي آيتن کان، اسين انهن کي سخت عذاب ڏينداسين مسندن روڪڻ سببان.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ

نه انتظار ڪن مگر جو اچن انهن وقت ملائڪو رسالو ڪڍڻ لاءِ يا اچن انهن وقت عذاب آڻيندي جو يا اچن

بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا

ڪي نشانين رب تنهنجي جوڻ، انهي ڏينهن جو اچن ڪجهه نشانين تنهنجي رڳو، نه تونفعو ڏئي انهي ماڻهو

إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ أَمْنًا مِّنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا ۚ قُلْ

ڪي (ان وقت) سندس ايمان آڻڻ، يا نيڪ عمل جيڪي اڳ ۾ ڪيا هوندا هئا، رسول مڙهي توهان فرمايو

اَنْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا

توهان انتظار ڪريو بيشڪ آئون انتظار ڪندڙ آهيان. بيشڪ جن ماڻهن پنهنجي دين ۾ تفرقو ڏنو ۽ ٿي پيا گروه

لَسْتُ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۖ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا

توهان جو انهن سان ڪو تعلق ناهي، انهن جو معاملو الله وقت آهي پوءِ الله انهن کي مسندن بد اعمالي

يَفْعَلُونَ ﴿٥٩﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امْتَالِهَا وَمَنْ جَاءَ

جي جزا ڏيندو جنهن ماڻهون جي ڪافي پوءِ ان لاءِ ڏهه درجا ڏيئي ڄا آهن ، جنهن ماڻهون جي

بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ قُلْ إِنِّي

ڪافي پوءِ ڪيس سندس برائي جهڙي سزا ڏني ويندي آهي انهن تي ظلم ڪيو ويندو رسول جي توهان فرمايو

هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ هَدِينَا قِيَمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

بيشڪ مون کي منهنجي رب سٺي رستي جي هدايت ڏني آهي يعني دين ابراهيم جيڪو حق ڏانهن لڙندڙ آهي

وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَ

۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نه هو رسول جي توهان فرمايو بيشڪ منهنجي نماز ۽ منهنجي قرباني ۽ منهنجي زندگي ۽

مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا

منهنجو وصال الله لاءِ آهي جيڪو رب عالمين جو الله جو ڪوبه شريڪ ناهي ۽ مون کي اهو حڪم ڪيو ويو آهي ته

أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا

پهرين جو مانبردار آهيان (هه ۽ ۶۳) رسول جي توهان فرمايو ڇا آئون الله کان سواءِ رڳو ٻيئي حال ۾ الله جي هه ۽ ۶۳

تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ

۽ نه توڳاهه ڪري انسان مگر ان جي ڇان ان تي آهي ۽ ڪوبه ماڻهون ڪنهن جو بار نه ٿو کڻي انهي کان پوءِ توهان

مَرْجِعَكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ

کي الله ڏانهن موٽو آهي پوءِ اهو توهان کي خبر ڏيندو جنهن اختلاف ڪيائين ۽ الله اهو آهي جنهن توهان کي

خَلِيفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا

زمين ۾ جاءِ نشين بنايو ۽ ڪن ماڻهن کي ڪن ماڻهن تي درجا ڏنا انهي لاءِ ته توهان کي آزمائي

اَتَّكُمُ إِنَّ رَبَّكَ بَصِيرٌ الْعَقَابِ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٦﴾

جيڪي توهان کي ڏٺا آهن بيشڪ تنهنجو رب جلدي سزا ڏيندڙ آهي ۽ بيشڪ اهو بخشنيدڙ ۽ مهربان آهي

اِنَّا نَحْنُ ۲۰۶ (۴) سُورَةُ الْاَعْرَافِ مَكِّيَّةٌ (۳۹) اِنَّا نَحْنُ ۲۲۶

سورة اعراف مکه مکرمه میں نازل فی آھی ۱۰ آھی ۲۲ رکوع ۲۰۶ آیتوں آھن .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

اللہ تعالیٰ جی نالی سان شروع کریان تو جیکو نہایت مہربان ہاجھارو (آھی) .

الْمَصِّ ۝ كَتَبْتُ اَنْزِلَ اِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِيْ صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ

الْمَصِّ (ہی) قرآن کریم نازل کیو ویو رسول بی ذانہن پوء تہان (تبلغ وقت) پریشان نہ تیوان لاوے

لَتُنذِرَ رَّسِيْدَهُ ۚ وَذِكْرِيْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ ۝ اَتَّبِعُوْا مَا اُنْزِلَ

ماٹھن کو قرآن کریم سادہ چارو پوء مؤمن (قرآن کریم) نصیحت آھی . تہان تابعداری کیو قرآن کریم جی جیکو تہان

اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوْا مِنْ دُوْنِهٖ اَوْلِيَاءَ ۚ قَلِيْلًا مَّا

ذانہن نازل کیو ویو تہان جی رب جی طرفان ۽ اللہ کان سواء حاکمن جی تابعداری نہ کریو ، تہان تمام

تَذَكَّرُوْنَ ۝ وَكَمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا فَجَآءَهَا بِاُسْنَابِيَا ۚ

توروسمجھو تا . ۽ اسان کیترا کیون مھلاک کیا پوء آتیوانھن فی عذاب اسان جوراں جی ویا

اَوْ هُمْ قٰٓئِلُوْنَ ۝ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ اِذْ جَآءَهُمْ بِاُسْنٰٓا اِلَّا اَنْ

ہنپھرن جو جنھن وقت اہل اہل کھنڈ رھتا پوء نہھو (کارآمد) پکارا انھن جو جنھن وقت انھن فی اسان جو عذاب آئیو مگر پاں

قَالُوْٓا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ۝ فَلَنَسْئَلَنَّ الَّذِيْنَ اُرْسِلَ اِلَيْهِمْ

جیا توں کہ بیشک اسین ظالمرھئاسین . پوء ضرور پچھد اسین انھن ماٹھن کان جن ذانہن رسول موکلیا ویا

وَلَنَسْئَلَنَّ الْمُرْسَلِيْنَ ۝ فَلَنَقْصُنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَّمَا كُنَّا

۽ ضرور سوال کند اسین (تبلغ متعلق) رسولن کان . پوء انھن فی اسین سنڈ حالات پھنچے علی سبب اسین ۽ اسین

غٰیِبِيْنَ ۝ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهُ

بیخبر ناھیں . ۽ قیامت جی قینھن عملن جو پور تو ابلند پوء جنھن ماٹھو جاوز (نیگھل) زیادہ تیا

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ وَمَنْ خَفَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ

پوء آهي ۽ ڪامياب آهن . ۰ ۽ جنهن ماڻهو جواززن (نيڪ عمل) گهٽ ٿيا پوءِ آهي

الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ۝ وَلَقَدْ

آهي ماڻهو آهن جن پنهنجن نفسن کي نقصان ۾ وڌو انهي سببان جو اسانجي آيتن جو انڪار ڪيائون . ۽ تحقيق

مَكَثَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشٌ قَلِيلًا مَّا

اسان توهان کي زمين تي آباد ڪيو ۽ اسان توهان لاءِ زمين ۾ رڳو گذران پيدا ڪيو، توهان تمام ٿورو

تَشْكُرُونَ ۝ وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ

شڪر ڪريو ٿا . ۽ تحقيق اسان توهان کي پيدا فرمايو پوءِ اسان توهان جو صورتون تيار ڪيون ان کان پوءِ اسان ملائڪن کي فرمايو

اسْجُدُوا لِلْآدَمِ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ۝

تو آدم کي سجدو ڪريو پوءِ (سڀني) سجدو ڪيو مگر شيطان؛ سجدو ڪندي ڪنڌرن مان نه هو .

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي

الله تعاليٰ فرمايو توکي ڪهڙي شئي منع ڪيو جو تون سجدو ۽ نه ڪيو جڏهن ته تون ڪو ڪو ڪيو، شيطان ٿو ٿو ٿو آدم کان پوءِ آهيان،

مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ۝ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ

تو توکي باهم ٿا پيدا ڪيو ۽ آدم کي تو مٽي مان پيدا ڪيو . الله فرمايو تون اتان نڪري وڃ توکي لائق ناهي جو

أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ۝ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَىٰ

تو ت اتي تڪبر ڪرين پوءِ تون اتان نڪري وڃ بيشڪ تون ڏليلن مان آهين . شيطان چيو تون مون کي

يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ۝ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۝ قَالَ فِيمَا أَخَوَيْتَنِي

قيامت تائين مهلت ڏي . الله فرمايو بيشڪ توکي مهلت آهي . شيطان چيو انهي سببان جو تون مون کي گمراه

لَا قُعْدَنَ لَهُمْ صِرَاطُكَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ ثُمَّ لَا تَجِدَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ

ڪيو آئون ضرور گمراه ڪرڻ لاءِ تنهنجي سنڪين وٽ تي ويهندس . ان کان پوءِ ضرور ايندس آئون ماڻهن جي اڳيان

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ

(آدم و حوا) عرض کیوای اسان بخوارب اسان پھنجی نفسن تی ظلمو کیو، عجبکہ تھو انسا کی بخشش نہ فرماو مگر ہم نہ کیو اسین

مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۲۳﴾ قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي

ضرورت نقصان ہوتا تھا تینداسین۔ اللہ فرمایو توہان میں سے توہان ہر ایک دوسرے کا دشمن بنیندا، عدوہان لاؤ زمین

الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۲۴﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا

میکنہن وقت تائین رہو ۲۔ گدازان ۲۔ ہی۔ اللہ فرمایو توہان انہی زمین پر زندگ

تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿۲۵﴾ يُبْنِي آدَمُ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ

گذا ریندا ایانہم توہان کی موت ایدو ۲۔ انہما آثار ایاویندا۔ ای اولاد آدم جاتحقیق اسان نازل کیو توہان ڈال سہن

لِبَاسًا يُّوَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ

لباس کی جسکو توہان چھپاؤ گھرین کی چھپی توہان لاؤ خیر پھرتی آھی، ۲۔ پرہیز گاری جو لباس اھو تمامو بہتر آھی،

ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿۲۶﴾ يُبْنِي آدَمُ لَا يَفْتِنَنَّكُمْ

اھی اللہ جون نشانیون آھن تہ من اھی نصیحت حاصل کن۔ ای اولاد آدم جاتوہان کی شیطان فتنی

الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا

مرد و جھپی جھڑپی طرح آدم علی حوالی بھشت مان کیدیا تین، انھن بنھی کان سند لباس کسی و رنائین

لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ

انہم لاؤ تکیں سند ڈکیل پس ڈیکاری، بیشک شیطان ۲۔ سندس قبیلو توہان کی انہی جائینا ڈسی تو جتان توہان انھن کی

إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۲۷﴾ وَإِذَا فَعَلُوا

ڈسی سگھو، بیشک اسان شیطان کی بنایو آھی دوست انھن مانھن جو چھپی ایمان نہ تھا آئیں۔ ۲۔ جنھن وقت بحیاتی

فَاحْشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ

جو کھر کن نا، چون نا تہ انسا پنےجن و دن کی ابیر کندی ڈلو علی اللہ اسان کی اھو حکم کیو آھی، رسول رب توہان

اللَّهُ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ ۖ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۸﴾

بیشک الله بي حياتي جو حڪم نه فرمايو آهي، جن حڪمن جي توهان کي خبر ناهي اهي الله ڏانهن چوڻا منسوب ڪريو؟

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ ۚ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

توهان فرمايو مون کي منهنجي رب انصاف جو فرمايو آهي ۽ هر نماز وقت پنهنجي رخ کي قبلي ڏانهن ڪريو

وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۲۹﴾

۽ خلوص دل سان الله جي عبادت ڪريو، جيئن توهان کي پيدا فرمايائين تيئن توهان کي موٽائيندو.

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ ۚ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا

الله هڪ ڌر ڪي هدايت ڏني ۽ ٻي ڌر تي گمراهي ثابت ٿي، بيشڪ انهن شيطانن کي

الشَّيَاطِينِ أَوْلِيَآءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۳۰﴾

دوست بنايو. الله تعالى کان سواءِ ۽ پاڻي ڦاٽه. بيشڪ اهي هدايت وارا آهن.

يَبْنِي أَدَمَ خُنُودًا وَازِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا

اي انسانو توهان نماز پڙهڻ وقت سڱهو لباس ڍڪيو ۽ توهان کائو ۽ پيو

وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ

۽ اجايو خرچ نه ڪريو، بيشڪ الله اجايي خرچ ڪندڙن سان محبت نه ٿوري. رسول عربي توهان انهن کان معلوم ڪريو

اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ

ته الله جي پيدا ڪيل زينت (ڪپڙو وغيره) ۽ پاڪ شيون جيڪي انسانن لاءِ پيدا ڪيا ويا آهن انهن کي، توهان فرمايو اهي

أَمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ كَذَلِكَ نَفْصَلُ

شيون مؤمنن لاءِ آهن ۽ قيامت ۾ به خاص سندن حصي جون آهن، اهڙي طرح اسين آيتون

الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ

بيان ڪريون ته ان قوم لاءِ جيڪي سمجهن ته رسول عربي توهان فرمايو منهنجي رب حرام ڪي بي حياتي

مِنْهَا وَمَا بَطْنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ

جيڪا ظاهر آهي باطن ۾ ڪنهن به باحق سرڪشي ۾ الله سان شريڪ ڪرڻ

مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

جنهن لاءِ ان وقت ڪو دليل ناهي، ۽ جن حڪمن جي توهان کي خبر ناهي اهي الله تائين چوڻا منسوب ڪريو؟

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَ

پهرائت لاءِ موت جو وقت مقرر آهي، پوءِ جنهن وقت سندن موت ايندو ته ڪا گهڙي اڳتي ۽

لَا يَسْتَقْدِرُونَ ﴿۳۴﴾ يَبْنِي أَدَمَ إِبْرَاهِيمَ يُرْسِلُ مِنْكُمْ يَقْصُونَ

پوئتي ڪري نه سگهندا. اي انسانو جيڪڏهن توهان وقت توهان مان رسول اچن، جيڪي بيان ڪن

عَلَيْكُمْ آيَتِي فَمَنْ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۵﴾

تا توهان تي منهنجو آيتون، پوءِ جنهن ماڻهو خوف خدا ڪيو ۽ نيڪي ڪئي پوءِ انهن تي ڪو خوف ناهي ۽ نه اهي دکوڻيا.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ

۽ جيڪي ماڻهو الله جي آيتن کي ڪوٽڙو سمجهي ٿا ۽ انهن کان تڪبر ڪن ٿا اهي دونهي آهن،

هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۶﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ

اهي دونهي ۾ هميشه هوندا. پوءِ ان ماڻهو کان وڌيڪ ڪير ظالم آهي جيڪو الله تي ڪوٽڙو مڙهي ٿو يا

كَذَّبَ بِآيَاتِهِ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا

الله جي آيتن کي ڪوٽڙو سمجهي ٿو، انهن ماڻهن کي سندن نصيب جو حصو ملندو، ايستائين جو جنهن

جَاءَهُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَهُمْ لَكُمْ سُلُوكَ سَبِيلٍ لَّيْسَ لَكُم مِّنْ دُونِ

وقت انهن وقت اسان جا فرشتا پهچندا اچي سندن ساهه ڪڍندا، فرشتا کين چوندا ته توهان جا ٻت ڪٿي آهن جن

اللَّهُ قَالُوا أَضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

جي عبادت ڪندا هئا، اهي چوندا اڄ اسان کان ٻت غائب ٿي ويو ۽ پاڻ تي اهي شاهدي ڏيندا ته بيشڪ اهي ڪافرو هئا.

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ فِي

الله فرمائيند و توهان جهنم ۾ داخل ٿيو انهن گروهن سان جيڪي اڳ گذريا، جنن ۽ انسانن مان، جنهن

النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا دَارَكُوا فِيهَا

هڪ گروه جهنم ۾ داخل ٿيندو ته اهو اڳئين گروه تي لعنت ڪندو ايستائين جواهي سڀ جهنم ۾

جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِجُوهُمْ لَا أُولَهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَاتَرَاهُمْ عَذَابًا

پهچندا، ته پويان پهرين لاءِ چوندا ته اي اسان جاري اسان کي انهن گمراه ڪيو پوءِ تون انهن تي ڀڄون

ضَعُفًا مِنَ النَّارِ قَالَتْ لِكُلِّ ضَعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ وَ

عذاب جهنم جو ڪر، الله فرمائيندو هر هڪ گروه لاءِ ڀڄون عذاب آهي پر توهان نه ٿا سمجهو . ۽

قَالَتْ أُولَهُمْ لَا خَيْرَ لَهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا

پهرين چوندا پوين کي ته توهان به اسان کان بهتر ناهيو (مطلب هي گروه عذاب جالحق دار آهن) پوءِ

الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ

توهان عذاب چڪو پنهنجي بد اعمالن سببان . بيشڪ جن ماڻهن اسانجي آيتن کي ڪوڙو سمجهو ۽

اسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ

۽ انهن کي تکبر (روگرداني) ڪيائون انهن لاءِ آسمان جا دروازا نه کولي ويندا ۽ نه ٿا داخل ٿين بهشت

الْجَنَّةِ حَتَّىٰ يُلَاجِ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي

۾ ايستائين جو سُئي جي سوراخ ۾ اُٺ داخل ٿئي، ۽ اسان اهڙي طرح مجرمين کي

الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَ

جزا ڏيون ٿا . انهن لاءِ جهنم جو وچاڻو آهي ۽ انهن جي مٿان جهنم جو اوڍڻ آهي، ۽

كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

اسان اهڙي طرح ظالمن کي جزا ڏيون ٿا . ۽ جن ماڻهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا

۲۳۲ =

لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا

انسانن تانگه ڏيون انهن نفسن کي مگر سندن طاقت آهي ۽ اهي هميشي ۲۷ هن ، اهي هميش

خَلِدُونَ ﴿۲۷﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ

بھشت ۾ رهندا ۲۸ ۽ اسان انهن جي سينن مان حسد کڻي نڌاسين، انهن بھشتين جي هيٺان

تَحْتَهُمُ الْأَنْهَارُ ۚ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا

نھرون وھنديون ، ۽ اهي چوندا سڀئي تعريفون الله لاءِ آھن جنھن اسان کي سڌي واٽ جي ھدايت ڏني ۽ جيڪڏھن

لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ

الله اسان کي ھدايت ڏيڻي ھا ۽ تہ اسين ھدايت وارا ٿيڻ ھا، تحقيق الله جي رسولن سچ آندو ،

وَنُودُوا أَن تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُشِوُهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۲۸﴾

۽ پڪاريا ويندا (تيڪوڪار) تہ هي ۽ بھشت توھان کي ورثي ۾ مليو، انهي سببان جو تھان نيك عمل ڪندا ھئا .

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنُقَدُّ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا

۽ بھشتي دوزخين کي پڪاريندا ، تہ اسان کي بھشت ملي ويو جيڪو سچو ۽ وعدو

رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ۚ قَالُوا نَعَمْ ۚ فَاذِّنْ

اسان جي رب اسان ساڳيو ھو، پوءِ ڇا توھان کي نہ مليو جيڪو سچو ۽ وعدو توھان جي رب توھان ساڳيو ۽ چوندا ھئا، پر ۽

مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَن لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۲۹﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ

آواز ڏيندڙ انھن جي درميان چوندا وٽ الله جي لعنت ظالمن تي آھي، جيڪي الله جي راھ کان

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۚ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَفُورُونَ ﴿۳۰﴾

روڪين ٿا ۽ چاهين ٿا تہ الله جي دين کي تبديل ڪن ۽ اهي آخرت جو انڪار ڪندڙ آھن .

وَبَيْنَهُمْ حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ ۚ

۽ بھشتين ۽ دوزخين جي وچ ۾ پردو آھي، ۽ اعراف ۾ ماڻھو ھوندا جيڪي ھڪ ٻئي کي سندن نشانين سان سڃاڻي ٿا،

وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ لَمَّا دَخَلُوا هَاوَهُمْ يَطْغَوْنَ ﴿٣٧﴾

۳۷ اهي بهشتين کي سڏيندا ته توهان تي سلامتي آهي، اهي بهشت ۾ داخل ٿيندا اگرچہ اهي سڏ ڪندا.

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا

۳۸ جڏهن اعراف وارن جون اکيون جهنمين ڏانهن ڦيرايون وينديون، چوندا اهي اسانجا رب، اسان کي

تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٨﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ

تون ظالمن جي قوم سان نه ملا. ۳۸ سڏيندا اعراف وارا، دوزخي

رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ

ماڻهن کي جن کي اهي سندن نشانين سان ڄاڻيندا، اهي چوندا، ندفع ڪيو توهان تان عذاب توهان جي گروهه جنهن تي

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٩﴾ أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ۖ

توهان کي غرور رهيو آهي اهي ماڻهو آهن جن لاءِ توهان قسم کڻي چوندا هئا ته انهن کي الله جي رحمت نه پهچندي

أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٠﴾ وَنَادَىٰ

توهان داخل ٿيو بهشت ۾ توهان تي ڪو خوف ناهي ۽ نه توهان ڏکوئڻا. ۴۰ سڏيندا

أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا

جهنمي، بهشتين کي ته توهان موڪليو اسان ڏانهن پاڻي يا جيڪي توهان کي

رَزَقَكُمْ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ

الله رزق ڪيو آهي، بهشتي چوندا ايئنڪ الله پاڻي ۽ رزق کافرن تي حرام ڪيو آهي. جيڪي

اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ

پنهجي دين کي مذاق ۽ راند ڪري سمجهندا هئا ۽ کين سندن دنيا جي حياتي مغرور ڪيو، پوءِ اڄ

نَنْسُوهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَٰذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٤٢﴾

اسان انهن کي وساريون ٿا جيئن انهن قيامت کي وساريو هو، ۽ جيئن اهي اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا.

وَلَقَدْ جِئْنَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً

یع تحقیق انهن وقت قرآن کریم پہنچو پوء اسان قرآن کو ہدف علم بنا کر ہدایت و رحمت آہی

لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۲﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي

انہی قوم (یعنی ایمان آئے)۔ انہیں کافروں کی ناہی انتظار مگر آخری نتیجی جو، جنہیں دینہن ان جو آخری

تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا

نتیجہ سامہون آئندو نہ چرند اہی جزئیام قیامت و یوموتہ تحقیق اللہ جا رسول اسان وقت سچ کسبی

بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ

آہیا، پوء چا اسان (یعنی سفارشی) ان جیکی اشلاء (ہینٹ) سفارش کن، یا اسین دنیا پر موتی

الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا

نیک عمل کریون، بیشک قصبان پر وڈاؤن پنہنجن فسن کی یہت مان نکری وین اہی عالمیون

يَفْتَرُونَ ﴿۳۳﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

جیکی ناہیندا اہٹا، بیشک توہان جو رب اللہ آہی جنہن پیدا فرمایو آسمانن ۽ زمینن کی

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ

چھن دینہن میں ان کان پوء براہر تیرو عرش عظیم فی (جینک سند سن) شل آہی، اہر اللہ آہی جیکو رات کی دینہن

يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ط

کری توجی ہک ہی پو بیان جلدی اچن تا، ۽ سج ۽ چنڈ ۽ تارا اللہ جی حکم جا تابعدار آہن

أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾ أَدْعُوا رَبَّكُمْ

خبردار سپی مخلوق ۽ سپی حکم اللہ جا آہن، وڈی برکت وارو اللہ آہی جیکو رب آہی جہانن جو دعا گرو توہان

تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۳۵﴾ وَلَا تَقْسِدُوا

پنہنجی رب کان عاجزی ۽ آہستگی سن، بیشک اللہ حد کان وڈن سناہبت نہ تو رکی، ۽ توہان زمین پر

لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر روح المعانی، لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر مظہری، لہ تفسیر المناسی۔

لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر روح المعانی، لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر مظہری، لہ تفسیر المناسی۔

لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر روح المعانی، لہ تفسیر جلالین، لہ تفسیر مظہری، لہ تفسیر المناسی۔

فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ إِنَّ

فساد نه ڪريو رسولن جي اچڻ کان پوءِ دعا گهرو توهان خوف ۽ اميد سان ، تحقيق

رَحِمَتِ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ۝۵۶ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ

الله جي رحمت نيڪوڪارن کي ويجهي آهي . ۵۶ الله تعاليٰ اهو آهي جيڪو موڪلي ٿو

الرَّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتْ سَحَابًا نُّقَالَ

هوائن کي مينهن کان اڳ پر خوشخبري ڏيندڙ ، تان جو جنهن وقت هوائون کڻن ٿيون ڳهرن

سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَاهُ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ

ڪڪرن کي ، اسان انهن ڪڪرن کي غير آباد شهر لاءِ هلايون ٿا ، پوءِ ڪڪرن مان مينهن سائون ٿا ، مينهن ما هر قسم

الشَّجَرِ ۖ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝۵۷

جامبو اڀيڻ ڪريون ٿا ، اهڙي طرح اسين مٿن کي (زمين مان) زندهه ڪري ٻاهر ڪڍنداسين ان لاءِ توهان نصيحت حاصل ڪريو

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۚ وَالَّذِي خَبُثَ لَا

پر ڀلي زمين الله جي حڪم سان (بهترين) سلاپيدا ڪري ٿي ، پر ڀلي زمين تمام

يَخْرِجُ إِلَّا نَكِدًا ۚ كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ لَّيْشْكُرُونَ ۝۵۸

ٽوري پيدا ٿي ٿي ، اهڙي طرح اسين بيا ڪريون ٿا پنهنجن نشانين کي ان قوم لاءِ جيڪي شڪر ڪن ٿا .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَقَوْمُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ

تحقيق اٿناوح کي ڀڃيڪر ڪري سندس قوم تڏهن موڪليو پوءِ چيائين اي منهنجي قوم الله جي عبادت ڪريو الله کان

مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِهِ ۖ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝۵۹

سولو توهان جو ڪو معبود ناهي ، بيشڪ آئون توهان جي مٿان قيامت جي عذاب جو خوف ڪريان ٿو .

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ ۖ قَالَ

سندس قوم مان وڏن ماڻهن چيو بيشڪ اسان توکي صاف گمراهي ۾ ڏسون ٿا . نوح چيو

يَقُومَ لَيْسَ بِنُضْلَةٍ ۖ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١﴾

اي منهنجي قوم مون کي ڪا گمراهي ناهي پر آئون رب العالمين جي طرفان رسول آهيان .

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا

آئون توهان کي پنهنجي رب جا احڪام پهچايان ٿو ۽ توهان کي نصيحت ڪريان ٿو ۽ اٽوڙ الله جي طرفان اهو چاڻان

تَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾ أَوْ عَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَى

تو جيڪو توهان نه ڄاڻا ٿو ۽ توهان کي عجب لڳي ٿو ته توهان مان هڪ انسان کي رسالت ملي

رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣﴾

الله جي طرفان، انهي لاءِ ته توهان کي ڊيڄاري ۽ توهان ڊڄو ۽ من توهان تي رحم ڪيو وڃي.

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ

پوءِ انهن نوح کي ڪوڙو سمجهيو ۽ انسانوح ۽ مومنن کي جيڪي ٻيڙي ۾ هئا نجات ڏني ۽ اسان انهن کي ٻوڙ ڏيڻي

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿١٤﴾ وَإِلَىٰ عَادِ

اسان جي آيتن کي ڪوڙو سمجهندا هئا، بيشڪ اها قوم (حق کان) نابين هئي . ۽ عَاد (قوم) تڏهن

أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقُومُوا عَبْدُ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ غَيْرُهُ

سندن ڀاءُ هود کي پڇيڻ ڪري هو ڪيوسين، هود چيو اي منهنجي قوم توهان الله جي عبادت ڪريو الله کان سواءِ توهان جو ڪو ٻيو

أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ إِنَّا

نامي چاڻو ته توهان الله کان نه ڏاڍو جو سندن قوم مان ڪنهن جي هڪ گروه چيو بيشڪ اسين توکي

لَنُرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَنظُرُكَ مِنَ الْكَذِبِينَ ﴿١٦﴾ قَالَ يَقُومُ

بي عقل سمجهون ٿا ۽ تحقيق اسان کي يقين آهي ته تون ڪوڙن مان آهيان. هو چيو اي منهنجي قوم

لَيْسَ بِنُضْلَةٍ ۖ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

مون کي ڪا بي عقلي ناهي پر آئون رب العالمين جي طرفان رسول آهيان .

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَتِي رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوْعَجِبْتُمْ

آئون توهان کي پنهنجي ريبجا احڪام ۽ پڄاڻان تي ۽ آئون توهان لاءِ نصيحت ڪندڙ امين آهيان. ڇا توهان عجب ڪريو ٿا

أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ

تو توهان مان هڪ انسان کي رسالت ملي الله جي طرفان انهي لاءِ ته توهان کي ڊيڄاري،

وَإِذْ كُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ

۽ توهان ياد ڪريو جنهن وقت الله توهان کي نائب مقرر ڪيو نوح جي قوم مان پوءِ ۽ ڏيکاريو توهان کي

فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً ۚ فَاذْكُرُوا الْآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

مضبوط ڪيائين، پوءِ توهان الله جون نعمتون ياد ڪريو ته يقيناً توهان نجات لهندا.

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ

آئين چيو ڇا تون اسان وٽان لاءِ آيو آهين ته اسين فقط هڪ الله جي عبادت ڪريون ۽ انهن معبودن کي ڇڏيون

أَبَاءُؤُنَا فَاتَّبِعِنَا إِنَّا كُنْتُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧٠﴾

جڙجڙ ڊيڄاري اسان جا وڏاڻا، پوءِ تون اهو عذاب آڻين ٿا جنهن جو تون وعدو ڪيو هو جيڪڏهن تون سچو آهين.

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَبِّكُمْ رَجْسٌ وَغَضَبٌ ۚ

هوڏ چيو ته توهان تي توهان جي رب جي طرفان عذاب ۽ غضب ايندو،

أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاءُكُمْ مَّا

ڇا توهان مون سان انهن نالن متعلق جهيڙو ڪريو ٿا جيڪي خود توهان ۽ توهان جي وڏن (پتن لاءِ)

نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۖ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مُعَكِّمُ مَن

رکيا آهن، الله پتن جي عبادت لاءِ ڪاهي ڇڏي، پوءِ توهان (عذاب جو) انتظار ڪريو جيستائين آئون نه توهان

الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَانْجِبْنَهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ

سان انتظار ڪندڙ آهيان: پوءِ اسان هود ۽ سندس ساٿين کي پنهنجي رحمت سان نجات ڏين ۽

قَطْعُنَا ذَا بِرِّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ٤٦

اسان پاڙون پٽيون انهن ماڻهن جون جيڪي اسان جي آيتن کي ڪوڙو سمجهندا هئا ۽ اهي مؤمن نه هئا.

وَالِى شَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ

بِشَمُودَ (قَبِيلَتِي) ذَا نَهْن سندن ڀاءُ صالح پيغمبر ڪري موڪليو سين صالح چيو اي منهنجي قوم توهان الله جي عبادت ڪريو الله

مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ

ڪانءِ توهانجو ڪو معبود ناهي، تحقيق توهان وٽ آيو دليل توهان جي رب جي طرفان، هيءُ

نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ

الله جي ڏاجي آهي جيڪا توهان لاءِ نشاني آهي، پوءِ توهان ڇڏي ڏيو ته اها الله جي نر مين ۾

اللَّهُ وَلَا تَمْسُوْهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ٤٧

چري ۽ توهان ان کي ڪا تڪليف نه ڏيو، (ورنه) توهان کي دردناڪ عذاب پهچندو.

وَإِذْ كُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي

۽ توهان ياد ڪريو جنهن وقت الله توهان کي عاد قوم کان پوءِ نائب مقرر ڪيو ۽ توهان کي زمين ۾

الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْجِتُونَ

تڪڙاڻين، نرم زمين مان توهان ماڙيون تيار ڪندا هئا (اونهارڻ لاءِ) ۽ جبلن مان گهر تيار

الْجِبَالِ بُيُوتًا فَادْكُرُوا الْآءَ اللَّهِ وَلَا تَعْشُوا فِي الْأَرْضِ

ڪندا هئا (سياري لاءِ)، پوءِ توهان الله جون نعمتون ياد ڪريو ۽ زمين ۾ فسادي

مُفْسِدِينَ ٤٨ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ

في نه اٿو. سندس قوم مان هڪ گروهه چيو جيڪي تڪبر ڪندا هئا

لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوْا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا

انهن ماڻهن لاءِ جيڪي مسلمان مسڪين هئا، تڃا توهان ڄاڻو ٿا ته بيشڪ صالح پيغمبر

مُرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

آهي الله جي طرفان ، مسڪينن چيو ته بيشڪ اسين سندس رسالت کي مڃيندڙ آهيون .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنُتُمْ بِهِ

چيو انهن ماڻهن جن تڪبر ڪيو بيشڪ اسان ان رسالت کي جيڪا توهان مڃوڻا، انهي جو

كُفَرُونَ ﴿٥٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ

انڪار ڪندڙ آهيون . پوءِ قداچي کي (تلوار سان) ماريائون ۽ پنهنجي رب جي حڪم جي نافرمان ڪيائون

وَقَالُوا يُضِلُّهُ أَتَيْنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ

۽ چيائون ته اِي صالح تون اهو عذاب اسان لاءِ آڻي جنهن جو تُو اسان سا واعدو ڪيو جيڪڏهن

الْمُرْسَلِينَ ﴿٥٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ

تون پيغمبر آهين . پوءِ انهن تي سخت زلزلو آيو . پوءِ پنهنجن گهرن ۾ گودن پيڙهه

جَثِيئِينَ ﴿٥٨﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ

مئل ٿي ڪري پيا . پوءِ صالح انهن کان پاسو ڪيو ۽ چيائين اِي منهنجي قوم تحقيق مون توهان کي پنهنجي

رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ﴿٥٩﴾

رب جي رسالت پهچائي ۽ مون توهان کي نصيحت ڪئي پر توهان نصيحت ڪندڙن کي پسند نه ٿا ڪريو .

وَلَوْ طَآذُ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا

۽ پيغمبر لو طجنهن وقت پنهنجي قوم کي چيو ڇا توهان بدفعلي ڪريو ٿا جيڪا توهان کان اڳ ۾

مِّنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ

جهان وارن مان ڪنهن هڪ به ڪانه ڪئي . تحقيق توهان مردن ڏانهن خراب ارادي

شَهْوَةٍ مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ط بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٦١﴾

سان وڃو ٿا، عورتن کان سواءِ ، بلڪ توهان ماڻهو حد کان لنگهي ويا .

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ

۱۱۱ لوط جي قوم جو جواب نه هو مگر چيائون ته توهان انهن (لوط ۽ سندس گهروارن کي) سندن گهر

قَرَيْتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ۱۱۲ فَاَنْجَيْنَاهُ وَ

مان ٻاهر ڪڍيو، بيشڪ اهي ماڻهو بُرائي کان پاڪ آهن. پوءِ اسان لوط ۽ سندس گهر

أَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ۱۱۳ وَأَمْطَرْنَا

وارن کي بھات ڏني سواءِ سندس گهرواري جي، جيڪا عذاب ڪيلن مان هئي. ۽ اسان بارش وسائي انهن

عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ۱۱۴ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ۱۱۵

جي مٿان هڪ بارش (پٿرن جي)، پوءِ توهان ڏسو ته ڪهڙي طرح پڇاڙي آهي مجرمن جي.

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۱۱۶ قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا

۱۱۶ ۽ مدين (قبيلي) ڏانهن اسان سندس ڀاءُ شعيب پيغمبر ڪري موڪليو، شعيب چيو اِي منهنجي قوم توهان الله جي

لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۱۱۷ قَدْ جَاءَ تَكْمٌ بَيْنَهُ ۱۱۸ مِّنْ

عبادت ڪريو الله کان سواءِ توهانجو ڪو معبود ناهي، تحقيق توهان وٽ دليل آيو توهان جي رب

رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ ۱۱۹ وَلَا تَبْخَسُوا

جي طرفان پوءِ توهان ماپ ۽ تور پوري ڪريو ۽ ماڻهن کي تور

النَّاسَ أَشْيَاءَ هُمْ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ

۱۱۹ پر گهٽ شيون نه ڏيندا ڪريو، ۽ زرمين ۾ فساد نه ڪريو پيغمبرن جي

إِصْلَاحِهَا ۱۲۰ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۱۲۱

اچڻ کان پوءِ، انهي ۾ توهان جي ڀلائي آهي جيڪڏهن توهان مؤمن آهيو.

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ ۱۲۲ وَتَصَدُّونَ

۱۲۲ ۽ هر سنئين رستي تي ماڻهن کي ڊيڄارڻ (۽ گهرائڻ) نه ڏيو ۽ الله جي لاءِ کان

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُوتُهَا عِوَجًا

توهان روڪيو ٿا انهن ماڻهن کي جيڪي الله تي ايمان آڻن ۽ انهيءَ راهه ۾ ٽپرائي طلب ڪريو ٿا،

وَإِذْ كُرِّهُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَرَكُمْ^ص وَانْظُرُوا

۽ توهان ياد ڪريو جڏهن توهان ٿورا هئا پوءِ الله توهان جي نسل ۾ بركت وڌي ۽ توهان ڌنڌو

كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ^{۸۷} وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ

۸۷ فسادين جي پڇاڙي ڪهڙي شئي شي ۰ ۽ جيڪڏهن توهان مان ڪن ماڻهن

مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا

ايمان آندو منهنجي رسالت تي ۽ ڪن ماڻهن ايمان نه آندو

فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ^{۸۸}

پوءِ توهان صبر ڪريو ايستائين جو الله فيصلو فرمائي اسان جي وچ ۾، ۽ الله بهترين فيصلو ڪندڙ آهي.

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعِبُ

شعيب جي قوم مان ٿڌن ڇڏجي ٿا ۽ تڪبر ڪندڙ آهن، ته اتي شعيب اسين توکي ۽ جن ماڻهن توهان کڏ ايمان

وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قُرَيْشٍ أُولَٰئِكَ نَحْنُ فِيهِمْ^{۸۹} قَالَ

آندو آهي انهن کي ضرور پنهنجي ڳوٺ مان ڪڍنداسين يا ضرور توکي پنهنجو مذهب تي موٽايائين، شعيب

أُولَٰئِكَ كَرِهِينَ^{۹۰} قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي

ڇو ڇا جيتوڻيڪ اسان بيزار آهيون. تحقيق توهان الله تعاليٰ تي ڪوڙ مڙهيو آهي جيڪڏهن اسين توهان جي

مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَحْنُ بِاللَّهِ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا

مذهب تي موٽياسين ان کان پوءِ جو الله اسان کي ان کان بچات ڏني (تفسير بڪور، مڙهندڙينداسون) ۽ اسان کي مناسب

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ

ٺاهي جو انهن مذهب داخل ٿيون مگر جيڪو اسان جو ڄاڻي، اسان جو ڄاڻي علم شئي ۽ ڪندڙ آهي، الله سڀني